

7/6791

T.C.
BAŞBAKANLIK
Dış Ticaret Müsteşarlığı

Sayı : B.02.1.DTM.0.09.00.00-161

Konu : Yazılı Soru Önergesi

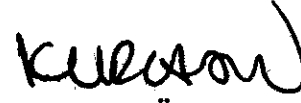
03.03.2009* 8048

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 12/02/2009 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/6791-11434/24198 sayılı yazıları.

İlgi'de kayıtlı yazıları eki Gaziantep Milletvekili Sn. Akif EKİCİ tarafından verilen 7/6791 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevap ilişikte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Kürşad TÜZMEN
Devlet Bakanı

EKLER:

1- Cevap yazısı (3 sayfa)

1- Ülkemizin sağlıklı ve sürdürülebilir büyümesinde önemli payı olan ihracatımızın, dış ticaretimize ivme kazandırarak ekonomik gelişmeye katkı sağlaması ve dünya sıralamasında üst sıralarda yer alması için önemli çalışmalar gerçekleştirilmektedir.

Bu kapsamda, son dönemlerde ciddi bir ticari diplomasi seferberliği yürütülerek, ihracatçılarımızın ve yatırımcı firmalarımızın yeni uluslararası pazarlara girişleri, ihraç pazarlarının çeşitlendirilmesi, burada kalıcılıklarının sağlanması ve pazarlama risklerinin azaltılmasında önemli mesafeler alınmıştır. Ülkemiz yedi-sekiz yıl öncesine oranla dış ticarete pazar bağımlılığı problemini büyük ölçüde aşarak pazar-sektör matrisinde yüksek düzeyde değişim gerçekleştirmiştir.

İhracata dayalı ekonomik büyüme modelini benimsemiş olan ülkemiz, özellikle 2002 yılı sonrasında dikkate değer bir performans sergilemiş ve ihracatımız Cumhuriyet tarihindeki en yüksek seviyesine ulaşmıştır. 2002 yılında 36 milyar dolar olan ihracatımız 2007 yılında 100 milyar dolar sınırını geride bırakmış ve 2008 yılı sonunda 132 milyar dolara ulaşmıştır.

İhracat Stratejik Planımız ile ortaya koymuş olduğumuz “Sürdürülebilir ihracat artışı sağlayacak ihracat yapısını oluşturmak” üzere, ihracatımızın katma değeri düşük ürün gruplarından katma değeri yüksek, ileri teknoloji ihtiva eden, yenilikçi ürünlere dönüşümünü sağlamak hedeflenmiştir.

Dış Ticaret Müsteşarlığı, bu dönüşümün hızlandırılmasını sağlamak için özel sektör ile yakın işbirliği içerisinde çalışmalar yürütmektedir.

Bu kapsamda, Ar-Ge çalışmalarında bulunan firmalarımıza destekler sağlanmakta, bu destekler ile yeni bir ürün üretilmesi, ürün kalitesi veya standardının yükseltilmesi, yeni tekniklerin uygulanması, yeni bir teknoloji geliştirilmesi veya yeni teknolojinin yurt koşullarına uyumunun sağlanması için çalışılmaktadır. TÜBİTAK ile işbirliği içerisinde yürütülen bu destek programı ile ülkemizin ileri teknoloji ağırlıklı üretim ve ihracat yapısına kavuşması hedeflenmektedir.

Gerek ihracatımız içerisindeki payı, gerekse de ülkemiz istihdamına olan katkısı ile ön plana çıkan tekstil ve konfeksiyon sektörümüz için, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı koordinasyonunda Müsteşarlığımızın da etkin katılımı ve sorumluluğu ile kapsamlı bir Tekstil, Hazır Giyim, Deri ve Deri Mamulleri Stratejisi yürütülmekte ayrıca Deri Tanıtım Grubu çalışmalarımız ile de tanıtım faaliyetlerine hız verilmektedir.

Kimya sektörümüz için stratejik plan çalışmaları yürütülürken, AB’nin kimyasallar mevzuatına uyum için çalışmalar yapılmış, ihracatçılarımıza seminerler düzenlenmiştir. Bor ve türevleri ihracatı için düzenlenen seminerlerin yanında seramik sektörümüz için de tanıtım grubu kurulmuş olup ülkemiz seramiğinin uluslararası piyasalarda tanıtımına çalışılmaktadır.

Kaliteli Türk makinelerinin üretimi ve satışlarının teşviki amacıyla Makine Kalite İşareti belgelendirilme çalışmaları yürütülmekte, yine bu sektörümüzde de Makine Tanıtım Grubu ile tanıtım çalışmaları sürdürülmektedir.

Tarım ürünleri ihracatımız için de yoğun bir şekilde çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Zeytin ve Zeytinyağı Tanıtım Komitesi, Fındık Tanıtım Grubu, Narenciye Tanıtım Grubu, Antep Fıstığı Tanıtım Grubu ve Su Ürünleri Tanıtım Grubu faaliyetlerine devam etmektedir.

Diğer taraftan, ülkemizde de rekabet gücü taşıyan sektörlerin geliştirilmesine ve nihai olarak sürdürülebilir ihracat artışını sağlayacak rekabetçi yapının oluşturulmasına katkı sağlamasını teminen, Avrupa Birliği (AB) Katılım Öncesi Mali Yardımları kapsamında 6 Milyon Euro kaynak tahsis edilmek suretiyle finansmanı sağlanan “Ulusal Kümelenme Politikasının Geliştirilmesi Projesi” yürürlüğe konulmuştur.

Söz konusu proje, başta KOBİ'lerimiz olmak üzere işletmelerimizin rekabet güçlerinin geliştirilmesi hedefine yönelik olarak; yerel ekonomik potansiyeli, bilgiyi, girişimciliği ve deneyimi geliştirerek bunları uluslararası rekabet ortamına hazırlayacak yeni bir yaklaşımın ortaya konması ve buna göre politikanın tasarlanması amacıyla geliştirilmiştir.

Proje kapsamında, Dış Ticaret Müsteşarlığı ile birlikte ilgili ana paydaşların kurumsal kapasitesini geliştirmek amacıyla, eğitim programları, uluslararası çalışma turları düzenlenmiş, Ulusal Kümelenme Politikasına temel teşkil etmek üzere Kümelenme Strateji Belgesi Taslağı hazırlanmıştır. Ayrıca, "Ulusal Seviyede Makro Küme Haritasının Oluşturulması" çalışması gerçekleştirilmiş, belirlenen kümelerin, kümelenme analizleri ve yol haritaları da hazırlanmıştır.

"Ulusal Kümelenme Politikasının Geliştirilmesi Projesi"nin tamamlanmasını müteakip uygulamada etkinliğini artırmak üzere Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından yürütülen Bölgesel Rekabet Edebilirlik Operasyonel Programı kapsamında uygulamaya konulmak üzere, "KOBİ'lerin Ağ Yapılanmaları ve Bölgesel İşbirliğinin Geliştirilmesi" Projesi hazırlanmış olup bu Proje ile işbirliğinin artırılması, kümelenme kapasitelerinin geliştirilmesi, kümelerin belirlenmesi, oluşturulması ve yönetimi alanında kullanılmak üzere sistemlerin oluşturulması hedeflenmektedir.

Bununla birlikte, uluslararası pazarlarda rekabet gücümüzü artırmak için fiyat ile birlikte kalite unsurlarını gözeterek rekabet politikası izlemeyi teminen marka ve tasarım çalışmaları desteklenmektedir. Bu çerçevede, uluslararası pazarlarda Türk malı imajının oluşturulması ve tutundurulmasını sağlamak, markalaşmada ivmelendirici bir rol oynamak ve Türk firmalarının marka potansiyeli ve bilincini artırmak için hayata geçirilen TURQUALITY® Projesi kapsamındaki çalışmalarımız devam etmektedir. Nitekim, geçtiğimiz birkaç yılda ihracat performansımız da ortaya koymuştur ki, kalite unsurlarındaki dikkate değer iyileşmeler, Türk malı imajının uluslararası piyasalarda trendinin yükselmesini sağlayarak, ihracat artış hızı potansiyelini de beraberinde getirmiştir.

Öte yandan, dış ticaret açığının temel sebebi ülkemizdeki üretim yapısının ithalata bağımlılığıdır. Söz konusu bağımlılığı oluşturan temel etkenler ise şunlardır:

- Teknoloji-yoğun ara malların zorunlu olarak ithal edilmesi,
- Doğal kaynak eksikliği sebebiyle yapılan ara malı ithalatı (dış ticaret açığının yarısı bu kalemden kaynaklanmaktadır).

Birinci maddedeki ithalatın ağırlığının son yıllarda azalmaya başladığı fakat ikinci maddedeki ithalatın payının enerji malları fiyatlarında meydana gelen olağanüstü artışlar sebebiyle önemli miktarda yükseldiği görülmektedir.

Genel olarak ülkeler, kalkınmanın belirli bir aşamasında ithalata bağımlı üretim gerçekleştirirler ve zamanla bu üretim yapısı, gelişen teknoloji ve artan yatırılabılır sermaye ile birlikte, yurt içinde üretilen ara mallara kaymaktadır. Dünyada hiçbir ülke ithalat yapmadan üretimini çeşitlendirip, gelişmemiştir.

2- TÜİK tarafından açıklanan verilere göre, 2008 yılında ihracat ve ithalat sırasıyla %23 ve %19 oranlarında büyüyerek 132 milyar ve 202 milyar dolara ulaşmıştır. Dış ticaret açığı ise, 2007 yılına göre 7 milyar dolar artış göstererek 70 milyar dolar olmuştur. Burada önemli bir gelişme, enerji dışı dengenin %25 oranında küçülerek 22 milyar dolar değerinde gerçekleşmesidir.

Yine TÜİK verilerine göre, 2008 yılında ithalat toplam 202 milyar dolara ulaşmış olup bunun 153,6 milyar doları enerji dışı mallardan, 48,2 milyar doları ise enerji maddeleri ithalatından oluşmuştur.

Tablo 1: Dış Ticaret Gelişmeleri (Yıllık)
(Milyar \$)

	2007	2008	Değişme (%)
İhracat	107	132	23
İthalat	170	202	19
<i>Enerji Ham Maddeleri</i>	34	48	42
<i>Diğerleri</i>	136	154	13
Denge	-63	-70	11
Enerji Dışı Denge	-29	-22	-25

Kaynak: TÜİK

2008 yılında ara malları ithalatı 151,6 milyar dolar olarak gerçekleşmiş olup toplam ithalatın %75,1'ini oluşturmuştur. Tüketim malları ve sermaye malları ithalatının toplam ithalat içerisindeki payı ise sırasıyla %14,9 ve %3,5 olarak gerçekleşmiştir.

3-Dış ticaret rakamları, takip eden ayın son gününde TÜİK tarafından kamuoyuna açıklanmaktadır. Söz konusu açıklamada, ihracat rakamları yanında ithalat ve dış ticaret dengesine ilişkin veriler de bulunmaktadır.

Diğer taraftan, her ay yapılan açıklamalarda ihracatın temel vurgu olmasının sebebi tamamen teknik olanaklardır. İhracatçı birlikleri tarafından tutulan kayıtlar, ihracatın gelişimini eşanlı olarak ortaya koyan göstergelerdir. İthalat açısından bu tür bir veriye sahip olmamamız, ihracatla birlikte açıklanmasının önündeki temel engeldir. Bu noktada herhangi bir eksik veya yanlış bilgilendirme söz konusu değildir. Yalnızca, mevcut verilerin ortaya koyduğu kısıtlar söz konusudur. Bu sorunu bir ölçüde aşabilmek amacıyla son dönemlerde, DTM uzmanları tarafından ekonometrik olarak aylık ithalat tahminleri yapılarak, elde edilen tahmin rakamları açıklanmaktadır.